

sagers langsomme Afgjørelse hos os, man vilde ikke have ramt dem paa det Punkt, hvorfra Langsomheden i den nuværende Proces væsentlig stammer; man vilde nemlig ikke i mindste Maade have forförtet det, som i mange Straffesager vil tage den lange Tid, de lange Forhør og det paa Grund af Forhørene lange Varetagsfængsel. Det vilde man ikke slippe for, og man vilde da vistnok komme til at stille sig det Spørgsmaal, som Mindretallet i Proceskommissionen ogsaa har reist, om det var værd at indføre Umiddelbarheden i den tilsigtede Udstrækning, eller om man ikke meget snarere burde skaffe Forfortelsen tilbage paa den Maade, at man bortkastede det, som vi nu kende, eller Noget, der svarer til det, vi nu kende i Justits-sager, nemlig i det Hele taget Anklage og Forsvar efter Aktionen, og altsaa saasnart Bevist var ført, fældede Dommen, hvorved Processen omordnedes til mere at nærme sig den Ordning, vi nu have ved offentlige Politisager. Hvad dernæst angaar det andet Hensyn, der giver Mundtligheden en stor Betydning i den borgerlige Retsspleie, det, at der søges skabt en kraftigere Afgang, kraftigere Midler til at komme til Sandhedens Oplysning, hvor det gjælder derom, end den nuværende borgerlige Proces hjemler, saa passer jo hele denne Betragtning slet ikke paa Strafferetspleien. Med Hensyn hertil siges det af Kommissionens Mindretal og med fuldkommen Ret, at kraftigere Midler end de, der haves i de Forhør, der nu afholdes, og som netop er Straffe-processens Eiendommelighed hos os, vil man dog ikke kunne skaffe; i den findes intet Tilsvarende til det i den borgerlige Proces Stebfindende, at Parten, — den Sigtede, den Mistænkte, Arrestanten —, ikke kommer til at afgive nogen- som helst Forklaring, og der findes heller ikke i den noget Tilsvarende til det tunge Vidneforhør, som den borgerlige Retsspleie kender. Altsaa fra den Side set kan Mundtligheden ikke have en overveitende Interesse i Straffeprocessen, det skulde da kun være i Undtagelsestilfælde, hvor den nuværende Straffeproces ikke førte til det Maal, som det er dens Tanker at føre til, nemlig til under Bevisførelsen at fremstaafe en fuldstændig og troværdig Tilstaaelse. Disse Grundsætninger have derfor i Straffeprocessen kun en større og vigtigere Betydning, dersom Straffeprocessen iøvrigt skal omformes, forsaavidt der tillige er noget Andet og Mere, der tilsigtes ved Reformen end dette; men det er der jo heller ingen Tvivl om er Meningen. Det har, hvor man har villet gjøre det Skridt, som nu dette Lovudkast tilsigter, fra en tidligere Ordning været saaledes: Forholdet har overalt i Europa i det sidste Aarhundrede herved stillet sig saaledes, at det har været den samme Overgang, som her nu tilsigtes, man har stræbt hen til. Det har stillet sig allevegne saaledes og har været fuldt bevidst, at man til- lige vilde noget Andet, at man vilde reformere,

omvælte Straffeprocessens hele Bygning i en videregaaende Retning. Det har heller ikke været tvivlsomt for de tidligere Udcast, som have fore- liggert Rigsdagen, at det var Meningen, og det har egentlig heller ikke paa nogen Maade været tvivlsomt for Grundloven, som jo netop ved Siden af det Følles, som den opstiller som Program og som Regel for den borgerlige Retsspleie og for Strafferetspleien, tillige opstiller en Række Punkter, som have særlig Betydning og ere eiendommelige for Strafferetspleien. Det er ogsaa ganske natu- rligt, at der maa være noget Særligt, noget Eiendommeligt her, thi medens i den borgerlige Retsspleie Staten kun staar som den, der skifter Ret mellem de Private, og forsaavidt den selv er Part, da i Virkeligheden ganske indtager den samme Stilling som en Privat, er det i Strafferetspleien Staten selv, der for sin egen eller for Samfundets Skyld træder op mod den, der er mistænkt for Forbrydelsen. Her kommer man ind paa Spørgs- maal af en ganske anden og, kan jeg sige, af en vidererækkende Karakter end dem, som det dreier sig om i den borgerlige Retsspleie; der kommer man ind paa Spørgsmaal, jeg kan i en vis Forstand sige, af politisk Betydning, nemlig i det Hele taget ind paa det Spørgsmaal, hvorledes er Statsborgeren stillet ligeoverfor Sta- ten, naar den træder op mod ham som Magt med sin Magtfulde i disse Forhold, og Spørgs- maalet hænger derfor sammen med den Række af Bestemmelser, som man for dette som for mange andre Omraader finder i Grundloven, hvorved der sættes bestemte Begrænsninger op for Statens Ret. Det er ogsaa det, der har gjort, antager jeg, at Spørgsmaalet om Strafferetspleiens Re- form har faaet, om jeg maa kalde det saa, en noget mere populær Skikkelse, idet man har tænkt sig den endogsaa som meget mere nærlig- gende. Fem Gange eller i fem Sæssioner ialt- salsd har der foreligget dels ved Regjerin- gens Initiativ og dels ved privat Initiativ Forslag til Strafferetspleiens Omordning, og det uagtet det vistnok med fuldkom- men Ret siges i de Bemærkninger, hvormed de nu forelagte Lovudkast ledsages af Justitsmini- striet, at der praktisk set er nok saa megen Trang til en Omordning af den borgerlige Retsspleie som af Strafferetspleien. Det Punkt, som saaledes giver Reformen af Strafferetspleie sin sær- egne, ganske eiendommelige Karakter, ville Mange, tænker jeg, alene søge i den Omstændighed, at Grundloven siger, at der skal indføres Nævninger i vigtigere Sager, i Misgjernings-sager og i Sa- ger om politiske Lovovertrædelser. Dette er ganske vist et meget iøjensalende Punkt, hvor Straffe- processens Eiendommelighed og eiendommelige Be- handling i Grundloven viser sig, men det er alligevel ikke det Punkt, hvor den egentlige Kjærne er at søge; det vil man overbevise sig om ved at se, at Nævningespørgsmaalet, Nævningeinstitutionen